

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא עה

קניגיא. לידת חיות בקשת ורומת. כל מיני ליה קרוי כן וכן נשמיעת חולין (דף ס): וכי משה רבינו קניגיא או בליטטרי הים: **הסמשוך** כו'. וכן אתה יכול לעשות קניגיא עם ליתן. מכלל דעמידה [לקניגיא]: **העושו יגש חרבו**. צבהמות כתיב בציוז. וה"ה עם ליתן: **מפני יתוה**. שמתוך שיש לו הכל וחמיונות הרבה יולא רית קשה: **ממקתה**. כצשמים כמו רוקח מרקת (שמות ז) מתוך שהכניס ראשו לגן עדן: **סמלים סמלים**. שנראים חפירות עמוקות בים כתלמים של מחרשים: **אחריו**. כשתתה יאיר נתיב הים: **אינו חוזר לאיסור**. מרוב חמיונות שחפיו. **פוסק**. היינו מלמעלה גג וארבע דפנות מארבע רוחות. אל היינו סיכון בלא מחילות: **וסקרטנו**. היינו דבר מועט שקוטרו לתלות בצוארו כמין קמיע: **שמשוך**. חומותיך: **פליגי בה**. בצננים של חומות ירושלים ממנה יהיו אלו אצנים שעמידים להיות: **ידיו וכדו**. כדברי זה וכדברי זה היינו כדבר משה וישפה תבנה. ואע"פ שמקרא זה קדם לבני ר' חייא טובה יש לומר שכן נתמצא ישעיה שקדברי כל המפרשים עמידה להצננות: **והוקק עשר**. של רוח צרום עשרים. והיינו אקדם לשון קודם שחוקק כשה ומשמע נני אכן טובה שמה"ה כהא קודמת כמו קודמי אש (ישעיה ז): **אקדה**. קרבונקל"ל צלע"ז וצמרגוס יותן אצני גומרא: **כניעפא דליוולפא**. צילת עוף קטן ששמו תליל: **קוממיות**. שמי קומות. שני ממין ריש: **כשפי קומוט של אדם הראשון**. שמיעטו עד ק' אמה במסכת פוגמה (דף יב): **ההיכל של בית שני** שהיה רוס מאה אמה ולפי קומות ט' כריך שערים גבוהים. וקשה לר' יוחנן דלמך רוס עשרים: **לכווי דבי ויקא**. לתלונות העשויין לאור והיינו שעריך דקרא חלונות החומה: **ען יומם**. אחד ועשן ז' ונוגה ג' אש ד' להצה ה' כי על כל כבוד ז' חופה ז'. ולי"נ כי על כל כבוד אינו מן החשזון אצל וסוכה תהיה ללל יומם דסמין ליה לפייה דהאי קרא הוה השציעי והאי על כל כבוד לדמפרשי' בסמון אתא: **שעיניו צרות**. שלל להסגות מנכסיו: **נכוח**. חופתו של קטן מחופתו של חזירו הגדול ממנו: **שצאוס הדור**. פקדו משא והושע: **אוי לה לאוסה צושה**. שבזמן מועט נתמעט הכבוד כל כך שהרי יהושע היה נציא ומלך כמשה ולא יכול להגיע לכבודו: **צעדן גן אלהים הייט**. בחינם מלך לור כתיב. וכי סבור אתה להיות כאדם הראשון שהיה בגן עדן והיו לו כל החופות הללו אודם פטדה וגו' עד זה הרע עשר. אכל כל אכן יקרה לא חשיז דכולל ואח"כ מפרש מאי כל אכן יקרה דלמנן אודם פטדה וגו': **וזהב א"ר יוחנן** וגרוע שצבונו זהב נכו'. וזהב אקרא קא מהדר לפרושי גרוע שצבונו זהב מכלל דחשוני יתר מדאי: **צך נפסכלא**. כשצרחתי עולמי שאתה עתיד למרוד ולעשות עלמך אלה וצרחתי באדם נקבים שמויאין ריעי מופ

פליגי בה תרי מלאכי ברקיע. ואליה אמר להן דלאמר פרק מי שהוליהו (ערוצין דף מג). לאו אליהו אמרינהו: **חד אמר ישפה** וחד אמר שהם ואמר הקב"ה בדיון ובדיון. ר"ת ל"ג לה ואית דגרסי ומפרשי דקאי אכמוז דלעיל הנני מרצין צפוך אצניק ויסדתי צספיריים פירוש דתינ וכדין היינו פוך וספיר דלעיל יהיו שמשותין וכן מוכח צפסיקתא דמפרש מאי דכד רבי אצא אמר דתינ וכדין והסס לא איירי לא מלאכי ולא אמוראי אלל ודאי קאי אפוך וספיר כדמכיו לעיל: **טפף**

כדכד. אכן טובה וכן שמה. פשוטות. מלונות שהשפט זרח נהס. כמו (מהלס פד) שמה ומנן היינו שמה משם (פשהרין ק). לו: לשון חומת (פוסה ז). מאכן אקדה. צספיריים: חלוקי עמקדס עד שחוקק צסס עשיר צרום עפרים (פשהרין ק). גל של עצמות. שמה, דלסס שמה נעשה גל על עצמות (פוסה ז): **ממת שניקב צשירי ופלל מומן** הריצה (פשהרין ז).

רבינו גרשום

קניגיא. מלחמה: שנאמר התמשך ליתן בחכה. כחולבו כן אמר לו אהה לאיוב וכי אתה יכול למשוך ליתן בחכה: ובחבל תשקיע לשונך. כמו שפשה ע"י מלאכי: במרקחה. דבר שפרית: עושה תלמים בים. כשהוא שותה מכלן הולם גדול מצד אחר שאינו שותה: שנאמר ואחוריו יאיר נתיב. כלומר כתיב נתיב של ים שהוא שותה: צלצל. צל מצל ראשן: עושין לו קמיע. דבר הנקשר ותלוי על צוואר: אמר להן הקב"ה כתיב וכדין. להתי איקרי כדכד כלומר כדברי זה וזה משוהם וישפה יהיו מתוקנים: והוקק בהן עשר כלי רוחב ברוב עשרים. כתיב ויבסו ויצאו באותה חקיקה כמו שפושין בפתח והכי שמעט ליה כעשוי: כביעתא דצילצלא. כביעה של עוף (ספן) קוממיות (לימה): קוממיות כשתי קומות. כשתי קומות של אדם הראשון שמיעטו הקב"ה עד מאה אמה. אלמא כבדנך קומותן צריך להם פתח שמיעט ויבסו בקיפה וקשיא לר' יוחנן דאמר לעיל חקק בהן עשר ברוב עשרים ותו לא. ומשיני כי אמר ר' יוחנן ברוב עשרים לכדוי דבי ויקא. כלומר להלונות קאמר שתהא הרוח מנשבת בהן: עני וימם א ועשין ב' ונוגה ג' אש ד' להבה ה' כי על כל כבוד ז' חופה ז': אוי לה לאותה בושה: שיהיה לו לאותו הנברע מהבירו שפיי שחטא ליקה: אוי לה לאותה בושה. שנגרע ויושע משה: אודם א' פטדה ב' והלום ג' תרישין ד' שהם ה' וישפה ו' ספיר ז' נדך ח' וברקת ט' וזהב י': כך נסתכלתי כשבראתי עולמי שאתה עתיד למרוד ועושה עצמך אלה. ובראתי באדם נקבים נקבים. שמויאין ריעי

ומרתיח כל מימות שבמצולה שנאמר³ ורתיה כסיר מצולה ואלמלא מכנים ראשו לגן עדן אין כל בריה יכולה לעמוד בריחו שנאמר³ ישים במרקחה ובשעה שצמא עושה תלמים בים שנאמר⁴ אחריו יאיר נתיב אמר רב אחא בר יעקב אין תהום חוזר לאיתנו עד שבעים שנה שנאמר⁴ ויחשוב תהום לשיבה⁵ ואין שיבה פחותה משבעים אמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים במשרו של ליתן שנאמר⁵ וכרו עליו חברים ואין כרה אלא סעודה שנאמר⁶ ויכרה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו ואין חברים אלא תלמידי חכמים שנאמר⁷ היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני והשאר מחלקין אותו ועושין בו סחורה בשוקי ירושלים שנאמר⁸ ויחצוהו בין כנענים ואין⁹ כנענים אלא תגרים שנאמר⁸ כנען בידו מאזני מרמה לעשק אהב ואי בעית אימא אהכא⁹ אשר סוחריה שרים כנעניה נכבדי ארץ ואמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות סוכה לצדיקים מעורו של ליתן שנא'¹⁰ התמלא⁶ בסוכות עורו וזה עושין לו סוכה לא זכה עושין לו ענק שנאמר¹¹ וענקים לגרגרותיך וזה עושין לו ענק לא זכה עושין לו קמיע שנאמר¹² ותקשרנו לגרגרותיך והשאר פורסו הקב"ה על חומות ירושלים וזיוו זרחך: ¹⁴ ושמתני כדכד שמשותיך א"ר שמואל בר נחמני פליגי תרי מלאכי ברקיעא גבריאלי ומיכאל ואמרי לה תרי אמוראי במערבא ומאן אינון יהודה וחוקיה בני רבי חייא חד אמר שוהם וחד אמר ישפה אמר להו הקב"ה להוי כדין וכדין¹⁴ ושערך לאבני אקדה כי הא⁷ דיתבי רבי יוחנן וקא דריש עתיד הקב"ה להביא אבנים טובות ומרגליות שהם שלשים על שלשים וחוקק בהן עשר על עשרים ומעמידן בשערי ירושלים לגלג עליו אותו תלמוד השתא כביעתא דצילצלא לא משכחינן כולי האי משכחינן לימים הפליגה ספינתו בים הוא מלאכי השרת דיתבי וקא מינסרי אבנים טובות ומרגליות שהם ל' על ל' וחוקק בהן עשר ברוב עשרים אמר להו הנני למאן אמרו ליה שעתידי הקב"ה להעמידן בשערי ירושלים אתא לקמיה דרבי יוחנן אמר ליה דרוש רבי לך נאה דדרוש כאשר אמרת כן ראיתי אמר לו ריקא אלמלא⁸ (לא) ראית לא האמנת מלגלג על דברי חכמים אתה¹⁰ נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות מיתבי¹⁵ ואולך אתכם קוממיות רבי מאיר אומר מאתים אמה כשתי קומות של אדם הראשון רבי יהודה אומר מאה אמה כנגד היכל וכתליו שנאמר¹⁶ אשר בנינו כנמיעים מגודלים כנעוריהם בנותינו כזויות מחוטבות תבנית היכל כי קאמר ר' יוחנן לכווי דבי ויקא ואמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק וצדיק שנאמר¹⁷ וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראיה עני יומם ועשן ונוגה אש להבה לילה כי על כל כבוד חופה מלמד שכל אחד ואחד עושה לו הקדוש ברוך הוא חופה לפי כבודו עשן בחופה למה אמר רבי חנינא שכל מי שעניו צרות בתלמידי חכמים בעולם הזה מתמלאות עיניו עשן לעולם הבא ואש בחופה למה אמר רבי חנינא מלמד שכל אחד ואחד נכוח מחופתו של חבירו אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה כיוצא בדבר אתה אומר¹⁸ ונתתה מהודך עליו ולא כל הודך וקנים שבאותו הדור אמרו פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה אמר רבי חמא¹⁹ (בר) חנינא עשר חופות עשה הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון בגן עדן שנאמר¹⁹ בעדן גן אלהים היית כל אכן יקדה וגו' מר זוטרא אמר אחת עשרה שנאמר כל אכן יקדה אמר רבי יוחנן וגרוע שבכולן זהב דקא חשיב ליה לכסוף מאי¹⁹ מלאכת תופיך ונקביך כך אמר רב יהודה אמר רב אמר לו הקדוש ברוך הוא לחירם מלך צור כך נסתכלתי ובראתי נקבים נקבים באדם ואיכא דאמרי הכי קאמר כך נסתכלתי וקנסתי

חלול הוא ומנוקב ציוס הבדלך ציוס שנתי אל לצי שתהא נכרא צו ציוס כונוה הנקדים צדלס: וקנסתי

תורה אור השלם

- 1 תמשך ליתן בחכה ובחבל תשקיע לשונך:
- 2 אויב כי מה הוא ראשית דרבי אל העשו יגש חרבו:
- 3 אויב כי יט ריתתה פסיר מצולה ים:
- 4 אויב כי מה יהיה עמך:
- 5 אויב כי מה יבין עליו חברים יחצוהו בין כנענים:
- 6 אויב כי ל ויכרה להם כרה גדולה ויאבלו וישתו וישלחם ויחבלו אל אגודים ולא יספו עור גדודי אמן וקאמא בארץ ישראלי:
- 7 אויב כי מה יהיושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני:
- 8 שיר השירים ה יג כנען בידו מאזני מרמה לעשק אהב: הושע יב ה 9 מי יעץ זאת על צר המעשיה אשר תבדיל שרים בקעינה נכבדי ארץ: שיעירו כן בן יישיעיהו ז' עורו ויבצלצלו דמים ראשו:
- 10 היתקח בן דם לאישה ויענקים לגרגרותיה:
- 11 אויב כי מה יקומו עליהם:
- 12 חקקהו בן בצפור ותקשרנו לגרגרותיה:
- 13 אויב כי מה יתמלאו עיניו:
- 14 ישיעיהו ס ג ושמתי בדבר שמשותיך ושערך לאבני אקדה וקל גברוך לאבני חפץ: שיעירו כן בן ישיעיהו ז' יב א' יישיעיהו ז' יב א' ונוגה ג' אש ד' להצה ה' כי על כל כבוד ז' חופה ז': ולי"נ כי על כל כבוד אינו מן החשזון אצל וסוכה תהיה ללל יומם דסמין ליה לפייה דהאי קרא הוה השציעי והאי על כל כבוד לדמפרשי' בסמון אתא: שעיניו צרות: שלל להסגות מנכסיו: נכוה: חופתו של קטן מחופתו של חזירו הגדול ממנו: שצאוס הדור: פקדו משא והושע: אוי לה לאוסה צושה: שבזמן מועט נתמעט הכבוד כל כך שהרי יהושע היה נציא ומלך כמשה ולא יכול להגיע לכבודו: צעדן גן אלהים הייט: בחינם מלך לור כתיב. וכי סבור אתה להיות כאדם הראשון שהיה בגן עדן והיו לו כל החופות הללו אודם פטדה וגו' עד זה הרע עשר. אכל כל אכן יקרה לא חשיז דכולל ואח"כ מפרש מאי כל אכן יקרה דלמנן אודם פטדה וגו': וזהב א"ר יוחנן וגרוע שצבונו זהב נכו'. וזהב אקרא קא מהדר לפרושי גרוע שצבונו זהב מכלל דחשוני יתר מדאי: צך נפסכלא: כשצרחתי עולמי שאתה עתיד למרוד ולעשות עלמך אלה וצרחתי באדם נקבים שמויאין ריעי מופ

הגהות הב"ח

(א) נפי התמלא בשוכות ופי: (ב) שם לא זכה עושין לו צל שנלמך: